

Viite

Asia

Epävirallinen kilpailukykyministereiden (tutkimus, sisämarkkinat, teollisuus) kokous 4.-5.7.2019 Helsingissä

Puheenjohtajamaa Suomi järjestää epävirallisen kilpailukykyministerikokouksen (tutkimus, sisämarkkinat ja teollisuus) Helsingissä 4.-5.7.2019. Suomi on kokouksen puheenjohtaja, eikä siten tuo esiin omia kantojaan. Puheenjohtajina toimivat elinkeinoministeri Katri Kulmuni (4.7. ja iltapäivällä 5.7.) ja työministeri Timo Harakka (aamupäivällä 5.7.).

Suomen tavoite kokouksessa on edistää EU:n uuden viisivuotisen (2019-2024) strategisen ohjelman tavoitteita kasvun, kilpailukyvyn ja työllisyyden näkökulmasta. Eurooppa-neuvosto sopi unionin toimielinten työtä ohjaavasta strategisesta ohjelmasta 20.-21.6.2019. Kokouksella pyritään osaltaan valmistelevaan kilpailukykyneuvoston kontribuutiota seuraavan komission työohjelman tematiikkaan ja poliittisiin painopisteisiin. Suomen keskeisenä tavoitteena on, että EU:lle luodaan kestävän kasvun agenda, jonka tavoitteena on rakentaa maailman kilpailukykyisin, sosiaalisesti ehein vähähiilinen talous.

Tutkimuspäivänä keskustellaan tutkimuksen ja innovaatioiden roolista innovaatiovetoisen kestävän kasvun ajurina. Suurten yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisemiseen tarvitaan tutkimusta ja innovaatiota. Samalla ne tarjoavat myös liiketoimintamahdollisuuksia. Kestävän kasvun malli edellyttää uudenlaista kokonaisvaltaista lähestymistapaa ja EU:n ja jäsenmaiden yhteisiä ponnistuksia tutkimus- ja innovaatiopolitiikassa.

Lisäksi keskustellaan Horisontti Eurooppa-ohjelman toimeenpanoon liittyvästä missiolähtöisestä toimintatavasta. Missiot ovat kunnianhimoisia politiikka-aloitteita, joilla tavoitellaan merkittäviä myönteisiä vaikutuksia suurissa yhteiskunnallisissa haasteissa. Suomen mielestä tällä lähestymistavalla voidaan parantaa tutkimus- ja innovaatiotoiminnan vaikuttavuutta ja sen tulosten näkyvyyttä kansalaisille.

Toisena päivänä keskustellaan integroidusta lähestymistavasta sisämarkkina- ja teollisuuspolitiikkaan Euroopan tulevalle kestävän kasvun agendalle. On tärkeä nähdä sisämarkkinapolitiikan, teollisuuspolitiikan, digitalisaation, innovaatiopolitiikan ja Euroopan ulkoisen kilpailukyvyn yhteydet toisiinsa sekä hyödyntää niiden mahdollisuuksia nykyistä paremmin.

Kokouksessa keskustellaan myös ”Älykkäät ratkaisut kilpailukykyiselle ja ilmastoneutraalille Euroopalle”-teemasta. Keskustelun tavoitteena on kytkeä toisiinsa ilmastopoliittinen ja talouskasvuun liittyvä keskustelu. Epävirallisessa ministerikokouksessa ei tehdä päätöksiä.

Asialista:

1. Kestävä kasvu – tutkimus ja innovaatiot innovaatiovetoisen kestävä kasvun ajurina, s. 3.
2. Missiot Horisontti Eurooppa-ohjelman strategisena lähestymistapana, s. 6.
3. Integroitu lähestymistapa sisämarkkina- ja teollisuuspolitiikkaan, s. 10.
4. Älykkäät ratkaisut kilpailukykyiselle ja ilmastoneutraalille Euroopalle, s. 15.

Työ- ja elinkeinoministeriö

PERUSMUISTIO

TEM2019-00381

Vuorinen Hanna(TEM)

24.06.2019

Asia

Epävirallinen kilpailukykyministereiden kokous 4.7.2019;**Asiakohta 1: Kestävä kasvu – tutkimus ja innovaatiot innovaatiovetoisen kestävän kasvun ajurina**

Kokous

Epävirallinen kilpailukykyministerikokous 04.07.2019 - 05.07.2019

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Epävirallisessa kilpailukykyneuvostossa 4.-5.7.2019 tutkimus –päivänä 4.7.2019 keskustellaan tutkimuksen ja innovaatioiden roolista innovaatiovetoisen kestävän kasvun ajurina.

Suomi puheenjohtajamaana on valmistellut pohjapaperin keskustelua varten ja vie innovaatiovetoisen kestävän kasvun aihetta kokonaisvaltaisesti eteenpäin puheenjohtajakaudellaan.

Epävirallisessa kokouksessa ei tehdä päätöksiä.

Suomen kanta

Suomi on kokouksen puheenjohtaja, eikä siten tuo kokouksessa esiin omia kantojaan.

Suurten yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisemiseen tarvitaan tutkimusta ja innovaatiota. Samalla ne tarjoavat myös liiketoimintamahdollisuuksia. Kestävän kasvun malli edellyttää uudenlaista kokonaisvaltaista lähestymistapaa ja EU:n ja jäsenmaiden yhteisiä ponnistuksia tutkimus- ja innovaatiopolitiikassa.

Tutkimus- ja innovaatiotoiminnan investointien lisäksi on tärkeää kiinnittää huomioita toimiviin sisämarkkinoihin, innovaatiomyönteiseen sääntely-ympäristöön sekä innovaatioiden käyttöönottoon. Kestävän kasvun edistäminen edellyttää kokonaisvaltaista lähestymistapaa ja tarvittavien politiikkatoimien samanaikaista hyödyntämistä (policy mix).

Pitkäjänteinen tutkimuksen ja innovaatioiden rahoituksen sekä ympäristön tukeminen ovat avainasemassa Euroopan kilpailukyvyn edistämisessä.

Eurooppalaista kilpailukykyä edistetään myös tehostamalla EU:n rahoitusvälineiden välisiä synergioita. EU-tason tavoitteiden toteutumisen tukemiseksi on tärkeää, että jäsenmaat panostavat kansallisesti t&i-rahoituksen ja –ympäristön kehittämiseen.

Pääasiallinen sisältö

Suomi on puheenjohtajamaana laatinut taustamuistion ja kaksi kysymystä epävirallisen neuvoston keskusteluille teemasta ”Kestävä kasvu – Tutkimus ja innovaatiot innovaatiovetoisen kestävä kasvun ajurina”.

Pohjapaperissa käsitellään innovaatiovetoisen kestävä kasvun ajureita. Globaali kilpailu ja nopea teknologioiden kehitys muuttavat talouden ja yritystoiminnan edellytyksiä ja Euroopan pitää pysyä tässä kehityksessä mukana. Samaan aikaan kestävydestä, erityisesti ilmastomuutoksen haasteisiin vastaamisesta on tulossa keskeinen kilpailukyyn ja hyvinvoinnin ajuri. Tutkimus ja innovaatiot ovat uuden kestävä kasvun mallin olennaisia pilareita.

Tutkimus- ja innovaatiotoiminnan investointien rinnalla tulisi kiinnittää nykyistä enemmän huomioita hyvin toimiviin sisämarkkinoihin, globaalien markkinoiden ja kuluttajien tarpeisiin vastaamiseen, markkinoita luovien innovaatioiden ja kasvukosysteemien edistämiseen. Myös tiedon (datan) hyödyntäminen, innovaatiomyönteinen sääntelykulttuuri, ajanmukainen sääntely immateriaalioikeuden saralla sekä tutkimukseen ja osaamiseen panostaminen ovat tärkeitä osatekijöitä innovaatiovetoiselle kestävälle kasvuille.

Uuden ajan kestävä kasvun mallissa olennaista on, että eri EU-politiikat (esim. tutkimus-, koulutus-, innovaatio-, ilmasto-, energia-, digitalisaatio-, kauppa- ja teollisuuspolitiikat) edistävät yhdessä kokonaisvaltaisesti ja johdonmukaisesti siirtymää kohti kestävä, hiilineutraalia ja digitaalista yhteiskuntaa. Tutkimus- ja innovaatiopolitiikka tarjoavat ratkaisuja suurten yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisemiseen ja sen vuoksi on tärkeää, että ne ovat olennainen osa muita politiikkoja. Tämän toteuttamiseksi tarvitaan uusia välineitä, kuten julkisen, yksityisen sektorin ja kansalaisten kumppanuuksia sekä missiolähtöistä tutkimus- ja innovaatiopolitiikkaa. Lisäksi politiikassa pitää kiinnittää enemmän huomiota infrastruktuureihin, hallintomalleihin, markkinakysyntään, sääntelyyn, elinkeinoelämän rakenteisiin ja järjestelmämuutoksen vastaisuuden voittamiseen.

Keskustelun pohjana ovat puheenjohtajamaan kysymykset:

1. Miten paremmin yhdistää tutkimus ja innovaatiot muihin politiikkoihin innovaatiovetoisten siirtymien vauhdittamiseksi?
2. Millaiset uudet hallintomallit ja politiikkavälineet tukevat parhaiten uuden kokonaisvaltaisen, kestävä kasvua tukevan tutkimus- ja innovaatiopolitiikan toimeenpanoa? Miten osallistaa erilaisia ryhmiä eri tasoilla innovaatiovetoisissa siirtymissä?

Keskustelua alustavat lisäksi professori Sylvia Schwaag Serger (Lundin yliopisto) ja toimitusjohtaja Kjell Forsén (Vaisala Oyj).

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

- EU-ministerivaliokunta kilpailukykyneuvoston valmistelu 24.6-26.6.2019 (kirjallinen menettely).
- Tutkimus- ja innovaatiot –jaosto (EU20) 18-19.6.2019 (kirjallinen menettely)

Eduskuntakäsittely

- Suuri Valiokunta 26.6.2019

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

- Puheenjohtajan taustamuistio ”Kestävä kasvu – Tutkimus ja innovaatiot innovaatiovetoisen kestävän kasvun ajurina”

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Hanna Vuorinen, TEM, hanna.vuorinen@tem.fi , p. 02950 63871
Kirsti Vilén, TEM, kirsti.vilen@tem.fi , p. 029 506 4008
Petteri Kauppinen, OKM, petteri.kauppinen@minedu.fi , p. 02953 30147
Saara Vihko, OKM, saara.vihko@minedu.fi , p. 02953 30005

EUTORI-tunnus**Liitteet****Viite**

Työ- ja elinkeinoministeriö

PERUSMUISTIO

TEM2019-00382

Kauppinen Petteri(OKM)

24.06.2019

Asia

Epävirallinen kilpailukykyministereiden kokous 4.7.2019;**Asiakohta 2: Missiot Horisontti Eurooppa-ohjelman strategisena lähestymistapana**

Kokous

Epävirallinen kilpailukykyministerikokous 04.07.2019 - 05.07.2019

U/E/UTP-tunnus

U 70/2018 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

EU-puheenjohtajamaa Suomi järjestää epävirallisen kilpailukykyministereiden kokouksen Helsingissä 4.-5.7.2019. Kokouksen tutkimusosuus pidetään 4.7.

Kokouksessa keskustellaan Horisontti Eurooppa-ohjelman toimeenpanoon liittyvästä missiolähtöisestä toimintatavasta. Professori Mariana Mazzucato pohjustaa keskustelua alustuksellaan ja kokouksen yhteydessä komissio julkaisee Mazzucaton raportin missioiden hallinnoinnista.

Epävirallisessa kokouksessa ei tehdä päätöksiä.

Suomen kanta

Suomi pyrkii edistämään EU:n uuden viisivuotisen strategisen ohjelman tavoitteita ja Horisontti Eurooppa -ohjelman toimeenpanoa missiolähtöisen tutkimus- ja innovaatiotoiminnan avulla.

Suomi on kokouksen puheenjohtaja eikä siten tuo kokouksessa esiin omia kantojaan.

Suomi suhtautuu myönteisesti missiolähtöiseen tutkimus- ja innovaatiotoimintaan. Suomen mielestä tällä lähestymistavalla voidaan parantaa tutkimus- ja innovaatiotoiminnan vaikuttavuutta ja sen tulosten näkyvyyttä kansalaisille. Suomen näkemyksen mukaan puiteohjelmassa voidaan toteuttaa rajallinen määrä laaja-alaisia missiolähtöisiä tutkimus- ja innovaatioaloitteita, jotka mobilisoivat useita erityyppisiä toimijoita eri tieteenaloilta ja sektoreilta ja joissa otetaan huomioon systeemisen muutoksen näkökulma. Myös eurooppalaisilla kumppanuuksilla ja ekosysteemeillä on tärkeä rooli Horisontti Eurooppa -ohjelman toteutuksessa.

Pääasiallinen sisältö

Suomi on puheenjohtajamaana valmistellut taustamuistion kokouksen keskustelua varten. Taustamuistiossa kuvataan Horisontti Eurooppa-ohjelman missiolähtöisen tutkimus- ja innovaatiotoiminnan pääperiaatteet, jotka sisältyvät neuvoston ja parlamentin keväällä 2019 sopimaan yhteiseen tulkintaan Horisontti Eurooppa-ohjelman asetuksesta.

Missiot ovat kunnianhimoisia aloitteita, joilla tavoitellaan merkittäviä myönteisiä vaikutuksia erityisesti Euroopassa. Horisontti Eurooppa-ohjelman missiot on tarkoitus käynnistää seuraavilla aloilla:

- Sopeutuminen ilmastomuutokseen mukaan lukien yhteiskunnalliset muutokset
- Syöpä
- Terveet valtameret ja meret sekä rannikko- ja sisävesialueet
- Ilmastoneutraalit ja älykkäät kaupungit
- Maaperän terveys ja ruoka

Missioaloille tullaan asettamaan johtoryhmät, joiden tehtävänä on ehdottaa yhden tai useamman mission käynnistäminen ao. aloilla. Johtoryhmien ehdotusten tulee perustua laaja-alaiseen analyysiin ja sidosryhmien kuulemiseen. Missioiden lopullisen valinnan tekee komissio vuoropuhelussa jäsenmaiden kanssa.

Missioiden toimeenpanoon on tarkoitus osoittaa Horisontti Eurooppa-ohjelman kolmen ensimmäisen vuoden aikana enintään 10 % ”Globaalit haasteet ja teollisuuden kilpailukyky” -pilarin budjetista. Komission ehdotus tämän pilarin budjetiksi on 52,7 mrd. euroa (käyvin hinnoin). Suhteutettuna vuoden 2018 hintoihin ehdotus on 48,5 mrd euroa.”

Professori Mariana Mazzucato (University College London) on kutsuttu kokoukseen pohjustamaan keskustelua alustuksellaan. Lisäksi kokouksen yhteydessä komission julkistaa Mazzucaton raportin missioiden hallinnoinnista. Komission on myös tarkoitus julkistaa kokouksessa missioiden johtoryhmien puheenjohtajat.

Puheenjohtajan taustamuistiossa esitetty kysymys keskustelua varten:

1. Miten tulisi varmistaa, että valitut missiot tuovat ratkaisuja mahdollisuuksiin ja haasteisiin, jotka on nostettu esille EU:n valtionpäämiesten Sibiu julistuksessa ja EU:n viisivuotisessa strategisessa ohjelmassa?

Keskustelut on tarkoitus käydä ministereiden pienryhmissä.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

EU-ministerivaliokunta kilpailukykyneuvoston valmistelu 24.6-26.6.2019 (kirjallinen menettely).

Tutkimus- ja innovaatiot –jaosto (EU20) 18-19.6.2019 (kirjallinen menettely)

Eduskuntakäsittely

Suuri Valiokunta 26.6.2019

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Komissio antoi kesäkuussa 2018 ehdotuspaketin tutkimuksen ja innovoinnin Horisontti Eurooppa -puiteohjelmaksi (2021–2027). Säädospakettiin kuuluu ehdotus asetukseksi Horisontti Eurooppa -puiteohjelmasta ja sen osallistumista ja tulosten levittämistä koskevista säännöistä. Asetusehdotuksesta saavutettiin marraskuussa 2018 neuvoston osittainen yleisnäkemyks. Euroopan parlamentti hyväksyi oman raporttinsa joulukuussa 2018.

Neuvoston ja Euroopan parlamentin yhteinen tulkinta (common understanding) asetusehdotuksesta hyväksyttiin maaliskuussa 2019. Yhteinen tulkinta kattaa pääosin Horisontti Eurooppa –ohjelman sisältöä kuvaavan tekstin. Yhteinen tulkinta ei kata budjettilukuja, jotka riippuvat MFF-neuvottelujen tuloksesta. Muut yhteisen tulkinnan ulkopuolelle jääneet asiat koskevat synergioita muihin EU-ohjelmiin, kolmansien maiden osallistumista koskevia ehtoja, unionin taloudellisten etujen suojelua sekä osaa johtolauseista.

Parlamentin kanssa jatketaan neuvotteluja sitten, kun neuvostolla on mandaatti kaikkiin ehdotuksen elementteihin. Tavoitteena on, että kaikki Horisontti Eurooppa -puiteohjelmaa koskevat päätökset hyväksyttäisiin ensimmäisessä lukemisessa, luultavasti vuoden 2020 aikana.

Asiakirjat

Puheenjohtajan taustamuistio ”Horizon Europe and missions as a strategic tool”

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Hanna Vuorinen, TEM, hanna.vuorinen@tem.fi, p. 02950 63871

Kirsti Vilén, TEM, kirsti.vilen@tem.fi, p. 029 506 4008

Petteri Kauppinen, OKM, petteri.kauppinen@minedu.fi, p. 02953 30147

Saara Vihko, OKM, saara.vihko@minedu.fi, p. 02953 30005

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

Työ- ja elinkeinoministeriö

PERUSMUISTIO

TEM2019-00383

Paju Isabella(TEM)

24.06.2019

Asia

Epävirallinen kilpailukykyministereiden kokous 5.7.2019;**Asiakohta 3: Kestävä kasvu - integroitu lähestymistavasta sisämarkkina- ja teollisuuspolitiikkaan**

Kokous

Epävirallinen kilpailukykyministerikokous 04.07.2019 - 05.07.2019

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Puheenjohtajamaa Suomi järjestää epävirallisen kilpailukykyministereiden kokouksen Helsingissä 4-5.7.2019. Kokouksessa keskustellaan integroidusta lähestymistavasta sisämarkkina- ja teollisuuspolitiikkaan Euroopan tulevalle kestävän kasvun agendalle.

Epävirallisessa ministerikokouksessa ei tehdä päätöksiä

Suomen kanta

Suomen tavoitteena on edistää kokouksessa EU:n uuden viisivuotisen (2019-2024) strategisen ohjelman tavoitteita kasvun, kilpailukyvyn ja työllisyyden kasvattamisesta. Eurooppa-neuvosto sopi unionin toimielinten työtä ohjaavasta strategisesta ohjelmasta 20.-21.6.2019. Kokouksessa käytävä keskustelu tukee Suomen tavoitetta luoda EU:lle kestävän kasvun agenda, jonka tavoitteena on rakentaa maailman kilpailukykyisin, sosiaalisesti ehein vähähiilinen talous.

Tehokkaasti toimivat sisämarkkinat ovat keskeinen edellytys Suomen kasvupolitiikan onnistumisen sekä koko Euroopan talouskehityksen, työllisyyden ja globaalin kilpailukyvyn kannalta. Suomi pitää olennaisena, että sisämarkkinoita kehitetään kokonaisvaltaisen lähestymistavan kautta. On tärkeä nähdä *sisämarkkinapolitiikan, teollisuuspolitiikan, digitalisaation, innovaatiopolitiikan ja Euroopan ulkoisen kilpailukyvyn* yhteydet toisiinsa sekä niiden tuomien mahdollisuuksien hyödyntämisen nykyistä paremmin. Suomi pitää tärkeänä, että sisämarkkinapolitiikassa huomioidaan jatkossa entistä paremmin sisämarkkinoiden horisontaalinen luonne osana Euroopan kilpailukyvyn vahvistamista globaalissa taloudessa. Myös sellaisia politiikka-aloja, joilla unionin toimivalta on rajoitetumpaa, tulisi tarkastella sisämarkkinoiden toimivuuden näkökulmasta. Erityisesti osaamiseen ja osaamisen jatkuvaan kehittämiseen ja niitä tukeviin toimiin tulee panostaa sekä EU:n tasolla että jäsenmaissa.

Toimivat sisämarkkinat edellyttävät *osaavaa työvoimaa* sekä *työn murroksen* ja *sosiaalisen ulottuvuuden* huomioimista. Toimivia sisämarkkinoita tukee talouden ja teknologian muutosten sosiaalisten vaikutusten huomioiminen.

Suomi näkee, että *palvelumarkkinoiden* kehittäminen ja potentiaalin hyödyntäminen ovat keskeinen edellytys unionin talouden tuottavuudelle sekä teollisuuden menestymiselle. Myös sisämarkkinoita ja digitaalisia sisämarkkinoita tulee kehittää yhä enemmän kokonaisuutena ja nähdä *digitalisaatio ja digitaalitalous* sisämarkkinoiden kehittämisen olennaisena mahdollistajana. Suomi katsoo, että Eurooppaan tulee luoda kannustava *data- ja alustatalouden* liiketoiminnan kehitys-, kokeilu- ja toimintaympäristö, joka uudistaa erityisesti yritysten välistä alustatalouteen perustuvaa arvonluontia. Tässä olennaisia ovat mm. datan saatavuus ja liikkuvuus.

EU:n tulee ottaa roolinsa *vähähiiliseen talouteen* siirtymisessä tarvittavien teknologioiden kehittämisessä ja käyttöönotossa. Esimerkiksi digitalisaatio ja tekoälyn soveltaminen mahdollistavat uusia ratkaisuja. Suomi pitää tärkeänä, että *innovaatioiden* ja uusien liiketoimintojen edistämiseksi unionissa vahvistetaan kansainvälistä *huippuosaamista*, tutkimusta ja tuotekehitystä sekä uusien verkostojen kehittämistä eri osaamisen yhdistämiseksi.

Sisämarkkinasääntelyn tulee toimia niin digitaalisessa kuin fyysisessä toimintaympäristössä. Säädosympäristön tulee tukea tulevaisuussuuntautuneiden, yhteen toimivien ja teknologianeutraalien ratkaisujen ja palveluiden markkinoiden kehittämistä. Lainsäädäntöaloitteiden ja muiden toimenpiteiden tulee perustua tasokkaisiin vaikutusarviointeihin, olla korkealaatuisia ja noudattaa *paremman sääntelyn periaatteita*.

Suomi katsoo, että sisämarkkinoita tulee kehittää siten, että ne palvelevat parhaalla mahdollisella tavalla *yrityksiä, kuluttajia ja kansalaisia*. Heidän kohtaamiin sisämarkkinaongelmiin tulee puuttua esimerkiksi välttämällä lainsäädäntötyössä yleiskäyttöisyyttä haittaavia toimialakohtaisia hallinnollisia ratkaisuja. Yritysten ja kansalaisten tulee myös voida luottaa, että heidän sisämarkkinalainsäädäntöön pohjautuvat oikeutensa toteutuvat käytännössä. Siksi Suomi korostaa, että sisämarkkinasääntelyn tehokkaampi ja läpinäkyvämpi *täytäntöönpano, soveltaminen ja noudattamisen valvonta* ovat sekä komission että jäsenmaiden keskeisiä tehtäviä.

Pääasiallinen sisältö

Eurooppa tarvitsee kokonaisvaltaisen, kunnianhimoisen ja eteenpäin katsovan kasvuagendan. Epävirallisessa kilpailukykyneuvostossa keskustellaan kokonaisvaltaisesta lähestymistavasta EU:lle keskeisiin politiikkalohkoihin kuten sisämarkkina- ja teollisuuspolitiikkaan ja vähähiiliseen talouteen. Keskustelu tukee komission työohjelman valmistelua. Epävirallisessa kilpailukykyneuvostossa käytävä keskustelu toimii myös pohjana syyskuun ja marraskuun 2019 kilpailukykyneuvoston valmisteluihin.

Eurooppa-neuvosto tarjosi poliittiset suuntaviivat tulevalle teollisuus- ja sisämarkkinapolitiikalle maaliskuun 2019 kokouksessa. Suuntaviivoissa korostettiin, että vahva taloudellinen perusta on avaintekijä Euroopan hyvinvoinnille ja kilpailukyvyille sekä globaalille roolille. Eurooppa-neuvosto pyysi päätelmissään

integroitua lähestymistapaa, joka kokoaisi yhteen kaikki relevantit politiikka-alueet mukaan lukien sisämarkkinoiden syventämisen ja teollisuuspolitiikan.

Älykäs ja eteenpäin katsova teollisuus- ja sisämarkkinapolitiikka ovat ratkaisevia Euroopan kasvuun ja kilpailukyvyille. Sisämarkkina- ja teollisuuspolitiikka ovat toisiaan tukevia politiikkalohkoja ja niissä käsitellään usein samoja teemoja eri näkökulmista. Sen takia on erittäin tärkeää, että sisämarkkina- ja teollisuuspolitiikkaa rakennetaan ja kehitetään siten, että ne vahvistavat ja tehostavat toisiaan. Lisäksi on tärkeää, että EU:ssa pohditaan teollisuus- ja sisämarkkinapolitiikan parempaa linkittämistä muihin relevantteihin politiikkalohkoihin kuten tutkimus-, innovaatio- ja kauppapolitiikkaan.

EU:n tulevien politiikkatoimien tulisi mahdollistaa eurooppalaisen teollisuuden ja yritysten pääsy globaaleihin arvoketjuihin sekä helpottaa niiden mahdollisuuksia maksimoida arvonnisa verkostoissa. Eurooppalaisten yritysten täytyy ottaa aktiivinen rooli globaaleilla arvoketjuilla, ja niiden pitää pystyä luomaan arvoketjuja tai niiden osia. On vaikea arvioida, mitkä arvoketjut erityisesti digitaaliset ovat kaikkein potentiaalisimpia tulevaisuudessa. Sen takia sääntelyratkaisujen tulisi olla tulevaisuuteen ja nopeasti kehittyviin markkinoihin suunniteltuja. Lisäksi sääntelyn sekä toimenpiteiden pitää olla kunnolla toimeen- ja täytäntöön pantuja. Holistinen lähestymistapa EU:n politiikkatoimiin mahdollistaa ja tukee tätä.

Innovaatiopolitiikka ja digitalisaatio tunnustetaan Euroopan talouden keskeisiksi ajureiksi. Digitaalisten innovaatioiden, uusien disruptiivisten teknologioiden, tekoälyn ja alustatalouden sekä datan hallinnan käyttöönottoa pitää lisätä. Järkevästi rakennettu integroiva lähestymistapa sisämarkkina- ja teollisuuspolitiikkaan voivat tarjota ratkaisuja siihen, miten Euroopasta tehdään tekoälyn johtaja sekä miten kehitetään ja hyödynnetään disruptiivisia teknologioita siten että ne hyödyttävät eurooppalaisia yrityksiä. Sen takia on tärkeää ymmärtää miten markkinat toimivat ja mitä toimia tarvitaan, jotta yritykset voivat skaalautua ja kaupallistaa innovaatioitaan.

Keskustelun tueksi puheenjohtajamaa on valmistellut neljä tausta-asiakirjaa teemakohtaiseen pienryhmätyöhön:

- Ensimmäisessä ryhmässä keskustellaan teollisuuden tulevaisuudesta ja siitä, mitä mahdollisuuksia ja haasteita esimerkiksi digitalisaatio, teollisuuden palvelullistuminen ja siirtyminen vähähiiliseen talouteen tuovat modernille teollisuuspolitiikalle. Lisäksi keskustellaan siitä, mitä politiikkatoimia tarvitaan, jotta eurooppalainen teollisuus on ratkaisevassa roolissa globaaleissa arvoketjuissa. Lisäksi ryhmässä keskustellaan siitä, miten voidaan edistää eurooppalaisen teollisuuden kyvykkyyksiä synnyttää arvoketjuja ja osia niistä.
- Toisessa ryhmässä keskustellaan palveluiden sisämarkkinoiden kehittämisestä, palvelumarkkinoiden esteiden tunnistamisesta ja toimista, joita vaaditaan palveluiden sisämarkkinoiden toiminnan parantamiseksi EU:ssa ja jäsenvaltioissa.
- Kolmannessa ryhmässä aiheena on Euroopan digitaalitalous ja se mitä toimia tarvitaan, jotta investoinnit digitalisaatioon kasvattavat yritysten tuottavuutta ja kannustavat digitaalteknologioiden nopeaan käyttöönottoon. Lisäksi ryhmässä keskustellaan EU:n tulevan datapolitiikan periaatteista ja suuntaviivoista.
- Neljännessä ryhmässä keskustellaan Euroopan ulkoisesta kilpailukykyvyydestä ja kilpailukykyneuvostoon vastuulle kuuluvista toimenpiteistä, joilla varmistetaan reilut pelisäännöt EU:ssa ja globaalisti.

Käsittely Euroopan parlamentissa**Kansallinen valmistelu**

EU-8 kilpailukykyjaosto kirjallinen menettely 12.-17.6.2019
EU-ministerivaliokunta (kirjallinen menettely) 24.-26.6.2019

Eduskuntakäsittely

Suuri Valiokunta 26.6.2019

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema**Taloudelliset vaikutukset****Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät****Asiakirjat**

Puheenjohtaja laati tausta-asiakirjan keskustelua varten.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

TEM Hannele Timonen (hannele.timonen@tem.fi) puh. +358 50 381 5807
TEM Isabella Paju (isabella.paju@tem.fi) puh. + 359 50 310 5326
TEM Johanna Rihto-Kekkonen (johanna.rihto-kekkonen@tem.fi) p. +358 50 313 5197

EUTORI-tunnus**Liitteet****Viite****EUTORI-tunnus****Liitteet**

Viite

Työ- ja elinkeinoministeriö

PERUSMUISTIO

TEM2019-00384

Korteniemi Juho(TEM)

24.06.2019

Asia

Epävirallinen kilpailukykyministereiden kokous 5.7.2019;**Asiakohta 4: älykkäät ratkaisut kilpailukykyiselle ja ilmastoneutraalille Euroopalle**

Kokous

Epävirallinen kilpailukykyministerikokous 04.07.2019 - 05.07.2019

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Puheenjohtajamaa Suomi järjestää epävirallisen kilpailukykyministereiden kokouksen Helsingissä 4-5.7.2019. Kokous ajoittuu aikaan, jolloin Euroopan poliittiset instituutiot, kuten komissio ja parlamentti ovat vaihtumassa. Tästä syystä syksyllä väistyvän komission lainsäädäntöaloitteet on pääosin käsitelty sekä kilpailukyky- että energiasektorilla.

Edellä mainituista syistä keskustelu ei kohdistu suoraan yksittäiseen lainsäädäntöaloitteeseen tai tiedonantoon. Keskustelu on luonteeltaan strateginen, ja sillä pyritään vaikuttamaan seuraavan komission työohjelman tematiikkaan ja poliittisiin painopisteisiin.

Keskustelun tavoitteena on linkittää toisiinsa ilmastopoliittinen ja talouskasvuun liittyvä keskustelu, jotka molemmat ovat mahdollisia Suomen puheenjohtajuuskauden teemoja.

Epävirallisessa ministerikokouksessa ei tehdä päätöksiä

Suomen kanta

Suomi on kokouksen puheenjohtaja, eikä siten tuo kokouksessa esiin omia kantojaan.

Suomen tavoitteena on edistää kokouksessa EU:n uuden viisivuotisen (2019-2024) strategisen ohjelman tavoitteita kasvun, kilpailukyvyn ja työllisyyden kasvattamisesta. Eurooppa-neuvosto sopi unionin toimielinten työtä ohjaavasta strategisesta ohjelmasta 20.-21.6.2019. Kokouksessa käytävä keskustelu tukee Suomen tavoitetta luoda EU:lle kestävä kasvun agenda, jonka tavoitteena on rakentaa maailman kilpailukykyisin, sosiaalisesti ehein vähähiilinen talous.

Keskustelun alustavat kysymykset:

1) Mitkä ovat tehokkaimmat politiikkatoimet vähähiilisiin ratkaisuihin kohdistuvien investointien edistämiseksi ja Euroopan kilpailukyvyn parantamiseksi polulla kohti ilmastoneutraaliutta?

Suomen intressissä on mahdollistaa positiivinen ja mahdollisuuksien kautta käytävä sidosryhmiä osallistava keskustelu siitä, kuinka vähähiiliset ratkaisut voivat mahdollistaa uutta kasvua Euroopassa. Tämä voi toimia yhtenä perustana ja motiivina edistää kunnianhimoista ilmasto- ja energiapolitiikkaa sekä talouskasvua edistäviä politiikkatoimia.

Konkreettisesti pyrkimyksenä on edistää päästötavoitteen asettamista EU:lle vuodelle 2050 sekä vähähiiliratkaisuiden innovaatioiden edistämistä tulevassa komission ohjelmassa 2019-2024. Lisäksi pyrkimyksenä on edistää holistista teollisuus- ja sisämarkkinapolitiikan agenda, jossa teollisuus, palvelut ja sisämarkkinat tutkimuspolitiikan ohella nähdään laajasti tärkeänä osa teollisuuspolitiittista ja vähähiiliratkaisuja edistävää tulevan komission agenda.

Toimintatapojen osalta Suomi pyrkii keskustelulla edistämään markkinaperustaista, teknologianeutraalia ja systeemistä vähähiiliratkaisuiden edistämisen näkökulmaa, jotta tulevaisuuden ratkaisuja ei liiaksi rajata politiikkatoimilla tai rahoitusinstrumenttien suuntaamisella. Keskeistä on panostaa innovaatioihin.

2) Kuinka Euroopan teollisuus ja elinkeinoelämä voi hyödyntää käännettä kohti ilmastoneutraaliutta globaalissa kontekstissa?

Suomi näkee, että käänne on ensisijaisesti mahdollisuus. Mikäli Euroopan teollisuuden ja elinkeinoelämän toimintaympäristö pidetään kilpailukykyisenä, ne voivat tarttua mahdollisuuksiin eturintamassa. Kehittäessä vähähiilisiä ratkaisuja eri toimialoilla Euroopassa voidaan näitä kaupallistaa myös globaalisti. Tämä edellyttää hyvin toimivien sisämarkkinoiden ohella panostamista uusien kustannustehokkaiden, resurssitehokkaiden ja älykkäiden ratkaisuiden kehittämiseen ja kaupallistamiseen, investointeja sekä panostamista innovaatioihin ja jatkuvaan oppimiseen. Euroopan tulee myös aktiivisesti pyrkiä saamaan kaikki maailman maat mukaan ilmastotavoitteiden toteuttamiseen.

Pääasiallinen sisältö

Keskustelu keskittyy kilpailukyvyn ja ilmastotoimien yhteyteen. Keskustelun keskeisiä asioita ovat tehokkaat politiikkatoimet sekä kilpailukyky- että ilmastopolitiikan tavoitteiden saavuttamiseksi. Lisäksi keskustellaan konkreettisista ratkaisuista ja liiketoimintamahdollisuuksista kohti ilmastoneutraaliutta.

IPCC:n mukaan ilmastomuutos tulisi rajata uhkien välttämiseksi. Euroopan komissio ehdottaa tiedonannossaan pitkän aikavälin strategiasta, että Euroopan tulisi pyrkiä kohti ilmastoneutraaliutta 2050. Eurooppa-neuvostossa asiasta keskustellaan seuraavaksi kesäkuussa, EU:n tulee toimittaa pitkän aikavälin strategia YK:lle vuoteen 2020 mennessä.

Euroopan teollisuus ja elinkeinoelämä on ottanut asiaan kantaa. BusinessEurope on ilmoittanut tukevasa EU:n ilmastoneutraaliutta tavoitteena, mutta tavoitetta tulee edistää linkittyen mm. kilpailukyvyn kehittämiseen. Energiaintensiivinen teollisuus työstää yhteistyössä komission kanssa teollisen murroksen tiekarttaa kohti 2050.

Murros kohti ilmastoneutraaliutta on mahdollisuus muuttaessaan eri arvoketjuja. Esimerkiksi puhtaan energian, kiertotalouden ja digitalouden ratkaisuja tarvitaan.

Merkittävät taloutta muokkaavat murrokset matkalla kohti ilmastoneutraaliutta voivat olla muun muassa digitalous, läpimurtoinnovaatiot ja sähköistykseen liittyvät teknologiat. Digitalous voi paitsi lisätä energiatehokkuutta, myös lisätä sähkönkäyttöä. Maailman sähköistyminen voi lisätä energiankulutusta suhteessa perusuraan, mikäli sähköstä (ja esimerkiksi hiilidioksidista) valmistetaan jatkossa myös teollisia raaka-aineita, kuten polttoaineita ja kemikaaleja. Uusia läpimurtoinnovaatioita voi syntyä esimerkiksi digitalouden, bioteknologioiden ja materiaalien osa-alueilla.

Jatkossa tarvitaan holistista tapaa lähestyä kasvupolitiikkaa. Tärkeitä politiikka-alueita ovat tutkimus- ja innovaatiopolitiikka, jossa vähähiiliset ratkaisut ovat yksi tärkeä kärki. Panostukset muun muassa liiketoimintakosysteemeihin voivat tuottaa uusia innovaatioita. Sisämarkkinoiden kehittäminen on tärkeää myös vähähiilisten ratkaisuiden näkökulmasta. Lisäksi ilmastotoimia tulee edistää globaalisti. Ilmastotavoitteen asettaminen selkiyttäisi Euroopan tulevan polun suuntaa.

Keskustelun tueksi puheenjohtajamaa on valmistellut seuraavat kysymykset:

- 1) Mitkä ovat tehokkaimmat politiikkatoimet vähähiilisiin ratkaisuihin kohdistuvien investointien edistämiseksi ja Euroopan kilpailukyvyn parantamiseksi polulla kohti ilmastoneutraaliutta?
- 2) Kuinka Euroopan teollisuus ja elinkeinoelämä voivat hyödyntää käännettä kohti ilmastoneutraaliutta globaalissa kontekstissa?

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Käsittely Euroopan parlamentissa

Kansallinen valmistelu

EU-8 kilpailukykyjaosto kirjallinen menettely 12.-17.6.2019

EU-ministerivaliokunta (kirjallinen menettely) 24.-26.6.2019

Eduskuntakäsittely

Suuri Valiokunta 26.6.2019

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Taloudelliset vaikutukset

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Väistävän komission ja tulevan komission työn kannalta on tunnistettavissa muutamia käsittelyssä olevia ja tulevia asioita, jotka liittyvät keskusteluun erityisen selkeästi;

- Tiedonanto 'EU:n strateginen pitkän aikavälin visio vauraasta, modernista, kilpailukykyisestä ja ilmastoneutraalista taloudesta', jonka komissio antoi 28.11.2018. Tiedonannosta on keskusteltu useissa neuvoston kokoonpanoissa. Poliittinen keskustelu tiedonannosta käytiin kilpailukykyneuvostossa 18.2.2019. Eurooppa-neuvosto käsittelee asiaa kokouksessaan 20.-21.6.2019. EU:n tulee Pariisin sopimuksen mukaisesti toimittaa pitkän aikavälin strategiansa 2020 mennessä YK:lle.
- Teollisuuspolitiikkaan liittyviä keskusteluita on käynnissä useita, kuten Industry 2030 ja energiantensiivisen teollisuuden teollisen murroksen tiekarttatyö huomioiden ilmastoneutraalius 2050.
- Horizon Europe tutkimusohjelman 2021-2027 valmistelu on parhaillaan käynnissä. Osa tutkimusohjelmaa ovat vähähiilisiin ratkaisuihin kohdistuvat tutkimuspanostukset ja kysymys kytkeytyy myös EU:n budjettineuvotteluihin (MFF).
- Lisäksi sisämarkkinoiden kehittäminen jatkuu myös tulevan komission agendalla, osa teknisistä säädöksistä voi tulevaisuudessa kytkeytyä vähähiilisten ratkaisuiden toteutukseen

Asiakirjat

Puheenjohtaja laati tausta-asiakirjan keskustelua varten.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

TEM Juho Korteniemi juho.korteniemi@tem.fi puh. +358 50 5670715

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

LIITTEET

Asiasanat	innovaatiot, teollisuuspolitiikka, tutkimus, tutkimus- ja kehittämistoiminta, sisämarkkinat
Hoitaa	TEM, UM
Tiedoksi	EUE, LIIVI, LVM, MMM, OKM, OM, PE, PLM, SM, STM, VM, VNK, VTV, YM